

DYCK, Lode van (Zwijndrecht 29 augustus 1911 – Lichtaart 28 mei 1977).

Was leerling aan het Klein Seminarie van Hoogstraten, daarna (tot in de voorlaatste klas) aan het Sint-Hendricusgesticht te Antwerpen. Van Dyck trad toe tot de Dofselgilde te Borgerhout, waar zijn buurman en gewezen activist Cyriel Rousseu hem warm maakte voor de V.B. Hij werd een van de eerste militanten in de door Jef Missoorten te Antwerpen opgerichte knokploeg Vlaamsche Militie. Op 28 mei 1931 schreef hij aan de minister van landsverdediging dat hij ingevolge zijn Vlaams-nationale overtuiging weigerde soldaat te worden in het Belgisch leger. Lode Bonten en Joris de Leeuw hadden enkel geweigerd Franse bevelen uit te voeren. Van Dyck zette een stap verder door principieel dienst te weigeren. Deze grensverleggende stap in de agitatie leverde zware veroordelingen op: eerst door de krijgsraad te Antwerpen tot twee maanden (1931), daarna tot vijftien maanden (vonnis door het krijgshof te Brussel, verminderd tot elf maanden); het derde vonnis (1932) door de krijgsraad te Antwerpen: zeventien maanden (vermeerderd door het krijgshof tot 24 maanden). Van Dyck zat drie jaar gevangen, maar uiteindelijk zwichtte hij toch en volbracht zijn dienst in het Belgisch leger.

In 1940 werd Van Dyck als reservist opgeroepen. Hij stapte daarna in de collaboratie en meldde zich in 1942 als vrijwilliger voor de Waffen-SS, waar hij in de Wiking-divisie aan het oostfront streed. Hij keerde terug als oorlogsverminkte. In 1946 werd hij bij verstek veroordeeld. Hij bleef lange tijd ondergedoken, meldde zich pas laat en werd in 1949 na korte tijd vrijgelaten.

LITERATUUR: A.E. Eyckerman, 'De Vlaamse dienstweigeraars tussen de twee wereldoorlogen', in *Vlaams Archief: Jaarboek Vlaamse Beweging 1987* (1987), p. 239-257; – M. Lamot, *Voorgeschiedenis en ontstaan van pacifistische bewegingen in Vlaanderen (1919-1931)*, KUL, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1984.

ILLUSTRATIE(S), zie: Dienstweigering.

ALBERT GOOVAERTS* EN LUC VANDEWEYER